

Sygn. akt VI Gz 287/15

POSTANOWIENIE

Dnia 15 października 2015r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: **SSO Barbara Frankowska**

Sędziowie: **SSO Beata Hass-Kloc**

SSR del. Marta Zalewska (spr.)

Protokolant: st. asyst. sędziego Karolina Sitek-Pelc

po rozpoznaniu w dniu 15 października 2015r. w Rzeszowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa: Przedsiębiorstwa (...) S. A. w K.

przeciwko: Syndykowi Masy upadłości Przedsiębiorstwa (...) w upadłości likwidacyjnej w W.

o zapłatę

na skutek zażalenia pozwanego na postanowienie Sądu Rejonowego w Rzeszowie V Wydziału Gospodarczego z dnia 3 września 2015r., sygn. akt V GC 432/15;

postanawia:

1. oddalić zażalenie;
2. pozostawić rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Rejonowy Sąd Gospodarczy

w R. oddalił wniosek pozwanego o odrzucenie pozwu (pkt. I) oraz oddalił wniosek pozwanego o uchylenie nakazu zapłaty (pkt. II).

W uzasadnieniu powyższego Sąd wskazał, że nie podziela stanowiska pozwanego, iż wierzytelności powstałe w toku postępowania upadłościowego, mogą być dochodzone wyłącznie w trybie zgłoszenia do masy. Taka koncepcja według Sądu utrudniałaby ostateczne ustalenie listy wierzytelności, szczególnie w wypadku, gdy syndyk prowadzi działalność gospodarczą w toku upadłości, ale także poprzez poddanie ocenie zasadności roszczenia syndykowi, z którego działania lub zaniechania owa wierzytelność wynika, ograniczałoby uprawnienie kontrahentów syndyka do bezstronnego zbadania zasadności żądania. W ocenie Sądu regulacja zawarta w art. 99 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze nie znajduje zastosowania w niniejszej sprawie, albowiem przedmiotem roszczenia powoda nie jest bowiem zwrot spełnionego świadczenia.

Jako podstawy prawne swojego rozstrzygnięcia Sąd wskazał art. 199 § 1 kpc.

Powyższe postanowienie zostało zaskarżone zażaleniem pozwanego w całości. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 99 ustawy z dnia 28 lutego 2003r. prawo upadłościowe i naprawcze przez jego błędną wykładnię i w rezultacie jego niezastosowanie;
2. naruszenie prawa procesowego mające istotny wpływ na wynik postępowania tj. art. 199 § 1 pkt. 1 kpc i art. 379 pkt. 1 kpc poprzez uznanie, iż nie zachodzi brak dopuszczalności drogi sądowej i w związku z tym pozew nie podlega odrzuceniu, iż brak taki zachodzi w niniejszej sprawie, co skutkuje obowiązkiem odrzucenia pozwu.

W oparciu o powyższe zarzuty pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia i odrzucenie pozwu oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powyższego powołując się na treść art. 98 i 99 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze wskazał, że przepisy te regulują odmiennie skutki odstąpienia przez syndyka od umowy wzajemnej, z której zobowiązania w dniu ogłoszenia upadłości nie zostały wykonane w całości lub w części. Według skarżącego, z uwagi na treść art. 99 puin druga strona umowy wzajemnej, od której syndyk odstąpił, może jedynie dochodzić swoich wierzytelności w postępowaniu upadłościowym zgłaszając je sędziemu-komisarzowi.

W ocenie skarżącego powód dochodzi pozwem roszczeń w stosunku do syndyka masy upadłości w związku z odstąpieniem przez syndyka od umowy dzierżawy. Powód zatem mógł zgłosić swoją wierzytelność do masy upadłości. Wniesiony zaś po ogłoszeniu upadłości pozew o należność dotyczącą masy upadłości podlega odrzuceniu, ze względu na przejściowy brak drogi sądowej. Brak ten jest przejściowy, gdyż odmowa uznania wierzytelności w postępowaniu upadłościowym skutkuje możliwością dochodzenia wierzytelności przeciwko upadłemu po zakończeniu lub umorzeniu postępowania upadłościowego.

W odpowiedzi na powyższe powód, pismem procesowym z dnia 1 października 2015r., wniósł o oddalenie zażalenia oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrot kosztów postępowania zażaleniowego według norm przepisanych.

Powód w uzasadnieniu powyższego podkreślił, że dochodzona przez niego wierzytelność powstała po ogłoszeniu upadłości. Składa się na nią czynsz dzierżawy za używanie przez pozwanego przedmiotu dzierżawy za okres po ogłoszeniu upadłości do dnia odstąpienia od umowy tj. do dnia 18 lutego 2013r. oraz wynagrodzenie z tytułu bezpodstawnego korzystania z maszyny po dacie odstąpienia od umowy. Bezspornym w sprawie jest korzystanie przez pozwanego z maszyny po odstąpieniu od umowy. Zdaniem powoda art. 99 puin nie będzie miał zastosowania w niniejszej sprawie, albowiem wierzytelności objęte pozwem to tzw. długi masy upadłości, które nie podlegają zgłoszeniu w postępowaniu upadłościowym obejmującym likwidację majątku upadłego. Wierzytelności te nie są umieszczane na liście wierzytelności. Dopiero niezaspokojenie tychże należności w sposób przewidziany w art. 343 ust. 1 puin powoduje, że podlegają zaspokojeniu w drodze podziału funduszków masy upadłości. Wierzytelność w stosunku do masy upadłości jest zaspokajana w trybie art. 343 ust. 1 puin bez formalnego zgłoszenia i wciągnięcia na listę wierzytelności. Powód podkreślił, że należności objęte pozwem nie zostały zgłoszone do masy upadłości, a roszczenie jest skierowane przeciwko masie upadłości (syndykowi), a nie przeciwko upadłemu.

Sąd zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

W oparciu o akta sprawy V GC 432/15 Sąd ustalił, że w istocie powód dochodzi pozwem zasądzenia od pozwanego Syndyka Masy Upadłości Przedsiębiorstwa (...)w upadłości likwidacyjnej w W. kwoty 69.881,68 zł wraz z ustawowymi odsetkami oraz kosztami procesu. Z uzasadnienia pozwu oraz dalszych pism procesowych powoda wynika w sposób jednoznaczny, iż dochodzona pozwem wierzytelność miała powstać po ogłoszeniu upadłości Przedsiębiorstwa (...), które to nastąpiło w dniu 22 sierpnia 2012r. Według powoda dochodzona pozwem kwota stanowi bowiem czynsz

jaki pozwany winien zapłacić powodowi za korzystanie z dzierżawionej od powoda maszyny za okres po ogłoszeniu upadłości do odstąpienia od umowy przez syndyka oraz kwota za bezumowne korzystanie przez syndyka z maszyny po odstąpieniu syndyka od umowy.

Bezspornym w sprawie było, iż w dniu 10 sierpnia 2012r. powód zawarł z Przedsiębiorstwem (...) w W. umowę dzierżawy maszyny, szczegółowo opisanej w § 1 umowy. Poza sporem było także, iż po ogłoszeniu upadłości Przedsiębiorstwa (...), wyznaczony przez Sąd syndyk masy upadłości w dalszym ciągu z dzierżawionej maszyny korzystał, zaś nie płacił ustalonego w umowie czynszu. Poza sporem było także odstąpienie w piśmie z daty 13 lutego 2013r. (k. 11) przez syndyka od umowy dzierżawy.

Spór w rozpoznawanej sprawie skoncentrował się wokół wniosku pozwanego syndyka masy upadłości o odrzucenie pozwu, albowiem zdaniem syndyka w rozpoznawanej sprawie znajdzie zastosowanie art. 99 ustawy z dnia 28 lutego 2003r. Prawo upadłościowe i naprawcze. Według pozwanego powód mógł zgłosić swoją wierzytelność do masy upadłości. Wniesiony zaś po ogłoszeniu upadłości pozew o należność dotyczącą masy upadłości podlega odrzuceniu, ze względu na przejściowy brak drogi sądowej.

Powyższe stanowisko nie zasługuje na aprobatę. Wierzytelności podlegające zaspokojeniu w postępowaniu upadłościowym dzielą się na dwie grupy, które można określić jako:

1. wierzytelności upadłościowe tzn. wierzytelności majątkowe powstałe w stosunku do upadłego przed ogłoszeniem upadłości;
2. wierzytelności w stosunku do masy, czyli wierzytelności majątkowe powstałe w zasadzie po ogłoszeniu upadłości, a wynikające z reguły z czynności syndyka lub zarządcy masy upadłości, w tym z czynności dokonywanych przez upadłego, jeżeli w postępowaniu z możliwością zawarcia układu powierzono mu sprawowanie zarządu masą. Do wierzytelności w stosunku do masy upadłości zaliczyć należy także te, które wynikają ze stosunków obligacyjnych związanych jeszcze przed ogłoszeniem upadłości, w które to stosunki po ogłoszeniu upadłości „wstąpił” syndyk (lub zarządca masy) np. należność z tytułu czynszu najmu za okres po ogłoszeniu upadłości (tak komentarz do art. 236 puin pod red. A. Jakubecki, Lex 2010r., M. Allerhand, Prawo upadłościowe, str. 298).

Wierzytelności w stosunku do masy upadłości nie podlegają zgłoszeniu w postępowaniu upadłościowym (tak A. Jakubecki, Komentarz do art. 236 puin, Lex 2010; M. Allerhand, Prawo upadłościow, str. 298; I. Dukiel, Zgłoszenie..., str. 34; W. Głodowski, Pozycja prawna..., str. 59; S. Gurgul, str. 762; K. Piasecki, str. 229; P. Zimmerman, str. 350). Nie podlegają one ustaleniu w trybie postępowania upadłościowego tzn. nie są umieszczane na liście wierzytelności, nawet gdyby miały być zaspokojone w ramach planu podziału funduszków masy (art. 343 ust. 1 puin, w tym celu powinny być one natomiast umieszczone w planie podziału funduszków masy). Chodzi bowiem w zasadzie o wierzytelności wynikające z czynności syndyka, których istnienie i wysokość powinna być mu znana. Jeżeli jednak istnienie lub wysokość wierzytelności okaże się między stronami sporna, to zgodnie z dominującym poglądem jej dochodzenie odbywa się w trybie odpowiedniego powództwa wytoczonego przeciwko masie upadłości (syndykowi masy upadłości) albo przez syndyka masy upadłości (tak A. Jakubecki, Komentarz do art. 236 puin, Lex 2010).

Przenosząc powyższe na grunt rozpoznawanej sprawy należy stwierdzić, że dochodzona pozwem wierzytelność powoda to wierzytelność w stosunku do masy, czyli wierzytelność majątkowa powstała po ogłoszeniu upadłości, a wynikająca z czynności syndyka. Powód zawarł bowiem z upadłym umowę dzierżawy spornej maszyny przed ogłoszeniem upadłości upadłego. Po ogłoszeniu upadłości syndyk z pełną świadomością z dzierżawionej maszyny korzystał, albowiem była ona potrzebna do prowadzonej przez upadłego działalności gospodarczej. Dochodzona pozwem kwota stanowi niezapłacony przez syndyka czynsz za dzierżawę za okres po ogłoszeniu upadłości do czasu odstąpienia od umowy oraz kwota za bezumowne korzystanie z tej maszyny po odstąpieniu od umowy. W świetle powyższej przytoczonych poglądów nie budzi wątpliwości, iż wierzytelność ta, wbrew stanowisku pozwanego, nie

podlegała zgłoszeniu w postępowaniu upadłościowym, a jej dochodzenie może odbywać się w trybie odpowiedniego powództwa wytoczonego przeciwko masie upadłości (syndykowi masy upadłości).

Przechodząc już na grunt kolejnego zarzutu strony pozwanej, a to oceny prawnej twierdzenia, iż wierzytelność dochodzona pozwem z uwagi na niesporne między stronami odstąpienie przez syndyka od umowy na podst. art. 99 puin w zw. z art. 98 puin będzie podlegała wyłącznie zgłoszeniu do sędziego komisarza, co wskazuje na czasową niedopuszczalność drogi sądowej, zdaniem sądu II instancji nie można na tym etapie procesu przesądzać tej kwestii, gdyż przepisy art. 98 i 99 puin mają charakter materialno – prawny, zatem ocena roszczenia z tego punktu widzenia następuje dopiero na etapie wyrokowania. Niemniej zarzut niedopuszczalności drogi sądowej nie jest zasadny z uwagi, iż zgodnie z art. 144.1 puin co do zasady mogą toczyć się procesy sądowe p-ko syndykowi, przy czym dochodzenie wierzytelności w drodze zgłoszenia do sędziego komisarza, a więc w trybie postępowania upadłościowego jest rodzajem postępowania sądowego, do którego w sprawach nieuregulowanych stosuje się przepisy Księgi pierwszej części pierwszej kc – proces (art. 229 puin). Przywołane przez skarżącego orzeczenie SN III CZP 22/92 odnosi się natomiast do sytuacji, gdy po ogłoszeniu upadłości zostało wytoczone powództwo p-ko upadłemu o tzw. wierzytelność upadłościową, gdzie na podst. w/w przepisów proces sądowy nie może się toczyć p-ko upadłemu. Sąd I instancji na etapie wyrokowania będzie zatem dokonywał oceny prawnej zasadności powództwa w zakresie m.in., czy roszczenie dochodzone pozwem jest zasadne na podstawie art. 99 w zw. z art. 98 puin, czy też jest to samodzielny dług syndyka nie stanowiący roszczeń z w/w przepisów prawa materialnego upadłościowego.

Mając na uwadze przytoczone powyżej przepisy prawne brak podstaw do odrzucenia pozwu w oparciu o art. 199 § 1 pkt. 1 kpc.

Zważywszy na całokształt powyższych okoliczności Sąd, na mocy art. 385 kpc w zw. z art. 397 § 2 kpc oddalił zażalenie pozwanego, o czym orzekł w pkt. 1 postanowienia.

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego znajduje uzasadnienie w art. 108 § 1 zd. 1 kpc w zw. z art. 391 § 1 kpc.